

**Postoje k dobrovoľníctvu u mladých ľuďí –
dobrovoľníkov na Medzinárodných táboroch
dobrovoľníckej práce**

**Mgr. Eva Lörincová, Mgr. Barbora Krištofíková, Mgr. Zuzana Dorčíková, Ivana Ondrušová,
Ing. Daniel Raučina**

INEX Slovakia – občianske združenie, Bratislava, 2009

Obsah:

Úvod	1
Výskumné otázky	2
Metódy	2
Populácia a výberový súbor	2
Materiály a aparatury	3
Výskumný plán.....	3
Procedúra	3
Výsledky	3
Aké asociácie vyvoláva slovo dobrovoľníctvo u mladých ľudí?	3
Aké typy dobrovoľníckych aktivít vyhľadávajú mladí ľudia najčastejšie?	7
Aké sú bariéry pre vykonávanie dobrovoľníckych aktivít?	7
Aké výhody prinášajú dobrovoľnícke aktivity mladým ľuďom?	8
Kde vyhľadávajú mladí ľudia informácie o dobrovoľníckych aktivitách a o možnostiach prežívania voľného času?	9
Ako často sa mladí ľudia zapájajú do dobrovoľníckych aktivít?	10
Ako dôležité sú dobrovoľnícke aktivity pre mladých ľudí?	11
Aká je typológia mladých ľudí vo vzťahu k dobrovoľníctvu?	13
1. typ dobrovoľníka	14
2. typ dobrovoľníka	15
3. typ dobrovoľníka	16
4. typ dobrovoľníka	17
Diskusia a záver	18
Zoznam použitej literatúry	19
Prílohy	19

Úvod

Výskum o postojoch a motívoch mladých ľudí k dobrovoľníctvu bol realizovaný vďaka grantovému programu ADAM Ministerstva školstva SR.

INEX Slovakia pri realizácii výskumu vychádzal z doterajšieho vývoja v participácii mladých ľudí na dobrovoľníckych aktivitách. Na Slovensku i v celej Európe už niekoľko rokov klesá počet mladých ľudí so záujmom o dobrovoľnícke aktivity. Preto vidíme potrebu zistiť aktuálne potreby, postoje a motívy k participácii na dobrovoľníckych aktivitách mládeže a mladých ľudí na Slovensku.

Na začiatku realizácie výskumu prebehol predvýskum realizovaný na výskumnej vzorke mladých ľudí zo zahraničia – dobrovoľníkov zúčastnených na Medzinárodných táboroch dobrovoľníckej práce na Slovensku od júna do septembra 2009.

Výsledky predvýskumu priniesli informácie o vnímaní slova dobrovoľníctvo. Respondenti uviedli pozitívne i negatívne asociácie. Zároveň participanti identifikovali výhody dobrovoľníckych aktivít a bariéry, ktoré bránia zapájaniu mladých ľudí do nich.

Na základe predvýskumu sme do ďalšieho skúmania problematiky zahrnuli i ďalšie témy, ktoré sa objavili ako napríklad vyhľadávanie informácií a typy dobrovoľníckych činností, ktoré zaujímajú mladých ľudí.

Výskumné otázky

V našom výskume sme si položili nasledovné otázky:

1. Aké asociácie vyvoláva slovo dobrovoľníctvo u mladých ľudí?
2. Aké typy dobrovoľníckych aktivít vyhľadávajú mladí ľudia najčastejšie?
3. Aké sú bariéry pre vykonávanie dobrovoľníckych aktivít?
4. Aké výhody prinášajú dobrovoľnícke aktivity mladým ľuďom?
5. Kde vyhľadávajú mladí ľudia informácie o dobrovoľníckych aktivitách a o možnostiach prežívania voľného času?
6. Ako často sa mladí ľudia zapájajú do dobrovoľníckych aktivít?
7. Ako dôležité sú dobrovoľnícke aktivity pre mladých ľudí?
8. Aká je typológia mladých ľudí vo vzťahu k dobrovoľníctvu?

Metódy

Populácia a výberový súbor

Do výskumu sa zapojilo 166 mladých ľudí z celého územia Slovenska. Najväčšiu časť výberového súboru tvorili mladí ľudia z Bratislavského kraja (63%) (obr.26 v Prílohách).

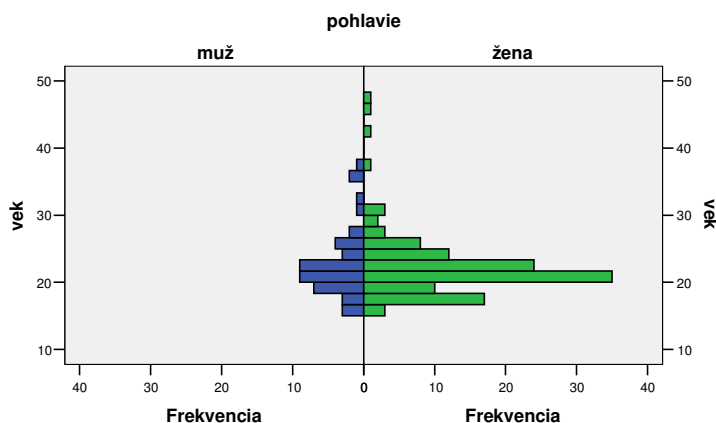
Do výskumu sa zapojilo 121 žien a 45 mužov vo veku 15 až 47 rokov (priemerný vek 22 rokov) (obr.1). Väčšina respondentov sa venuje prevažne štúdiu (76 %), 16 % respondentov bolo zamestnaných, 5 % participantov bolo v čase zbierania údajov bez práce a 2 účastníci pôsobili ako dobrovoľníci. Do výskumu sa zapojila aj 1 účastníčka na materskej dovolenke a 1 živnostníčka.

Väčšina respondentov uvádzala najvyššie dosiahnuté vzdelanie stredoškolské s maturitou (43 %). Veľká časť respondentov uvádzala čiastočné alebo úplné vysokoškolské vzdelanie (40%) (tab.1).

najvyššie dosiahnuté vzdelanie

	Frekvencia	Percentá	Platné percentá	Kumulatívne percentá
vysokoškolské 3.stupňa	2	1,2	1,2	1,2
vysokoškolské 2.stupňa	34	20,5	20,5	21,7
vysokoškolské 1.stupňa (Bc.)	32	19,3	19,3	41,0
stredoškolské s maturitou	72	43,4	43,4	84,3
stredoškolské bez maturity	3	1,8	1,8	86,1
základné	23	13,9	13,9	100,0
Total	166	100,0	100,0	

Tabuľka 1: Rozloženie výskumného súboru z hľadiska najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Obrázok 1: Vekové rozloženie výskumného súboru z hľadiska pohlavia

Materiály a aparatóry

Dáta boli získané pomocou dotazníka vytvoreného na základe výsledkov predvýskumu zrealizovaného počas mesiacov jún až september 2009. Dotazník bol distribuovaný respondentom elektronicky prostredníctvom webovej stránky od septembra do novembra 2009 (145 respondentov) a v papierovom formáte počas realizácie stretnutia aktívnych dobrovoľníkov 17-18.októbra 2009 (22 respondentov). Obe verzie dotazníka sa zhodovali.

Dotazník sa skladal z otázok týkajúcich sa demografických údajov (7 otázok), s otvorenými (10 otázok) a s uzavretými otázkami s možnosťou výberu (7 otázok).

Respondenti hodnotili vnímanie určitých výrokov ako napríklad bariér či výhod dobrovoľníckej činnosti (otázka 7 a 8) na škále 1 (úplne súhlasím) až 5 (vôbec nesúhlasím).

Výskumný plán

Jednalo sa o kvalitatívno-kvantitatívny exploračný výskum, ktorý vychádzal z predvýskumu uskutočneného počas júna až septembra 2009. Predvýskum sa zaoberal vnímaním bariér a výhod dobrovoľníctva, spôsobu zisťovania informácií o dobrovoľníckych aktivitách a konotácií, ktoré vyvoláva dobrovoľníctvo u mladých ľudí – dobrovoľníkov.

Procedúra

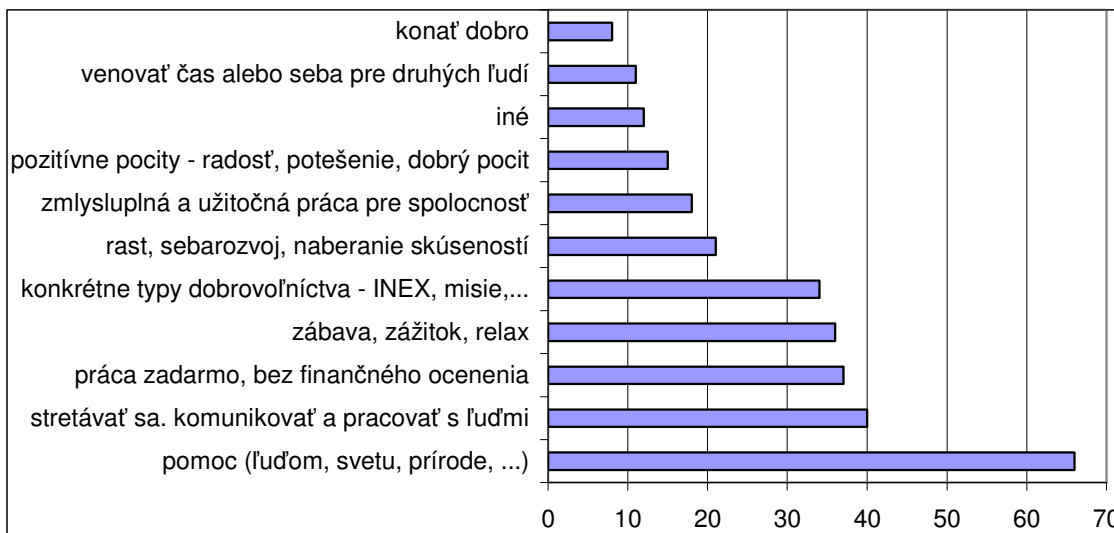
Získané dáta sme vyhodnocovali prostredníctvom počítačového štatistického programu SPSS 13.0 verzia a programu Microsoft Excel 2003. Pri analýze údajov sme použili nasledujúce štatistické metódy: test na výpočet reliability škál, hierarchická klastrová analýza, procedúra K-Mean, test jednoduchej analýzy rozptylu Anova a test viacnásobnej komparácie post hoc.

Výsledky

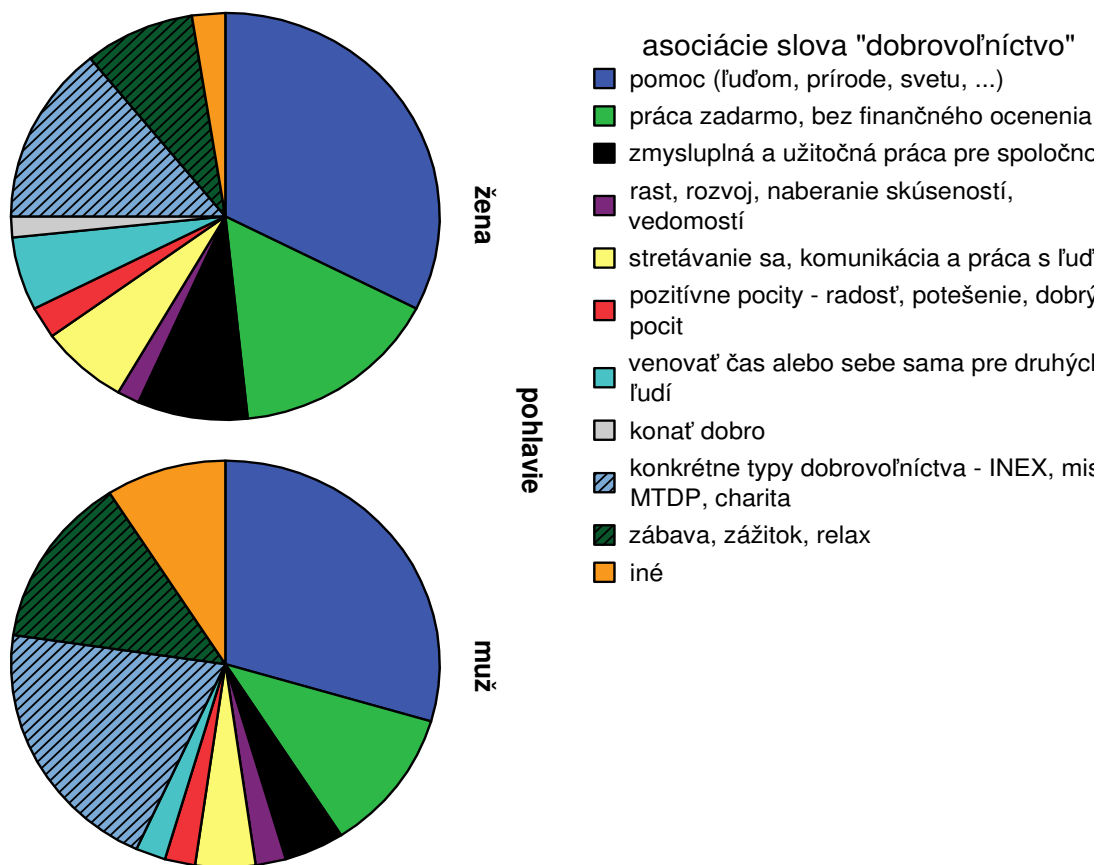
Aké asociácie vyvoláva slovo dobrovoľníctvo u mladých ľudí?

Slovo dobrovoľníctvo vyvolávalo u respondentov rôzne asociácie. Najčastejšie uvádzali asociácie ako „pomoc iným osobám, prírode, ...“. Druhou najčastejšie vyskytujúcou sa asociáciou bolo „stretávanie či práca s inými ľuďmi“. Dobrovoľníctvo je vnímané aj ako „práca zadarmo, či práca bez nároku na honorár či finančnú odmenu“. Dobrovoľníctvo evokovalo aj zábavu, relax a možnosť pre osobný rozvoj a naberanie skúseností (obr. 2).

Dobrovoľníctvo má podobný význam rovnako pre mužov aj pre ženy. Muži ho chápali častejšie ako zdroj zábavy či relaxu. Na druhej strane ho ženy považovali viac ako muži za venovanie času pre iných a možnosť konať dobro (obr.3).

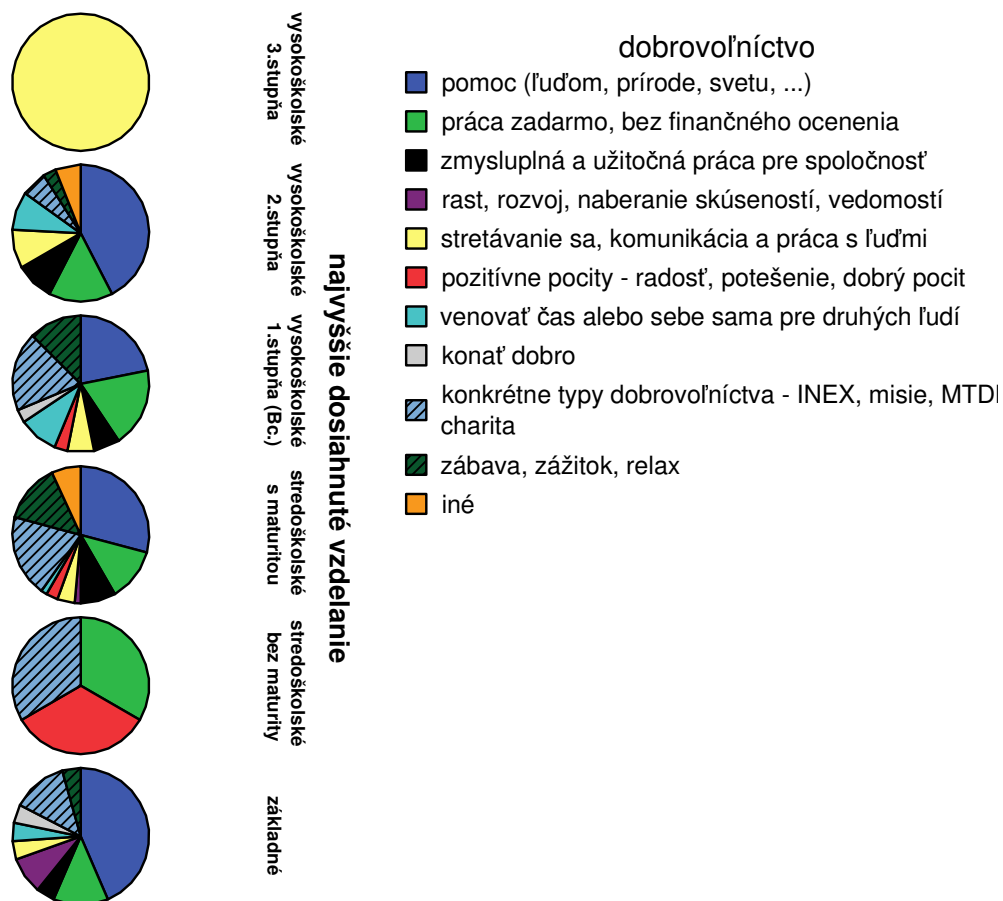
Obrázok 2: Asociácie slova dobrovoľníctvo u respondentov

Obrázok 3: Asociácie slova dobrovoľníctvo u mužov a žien

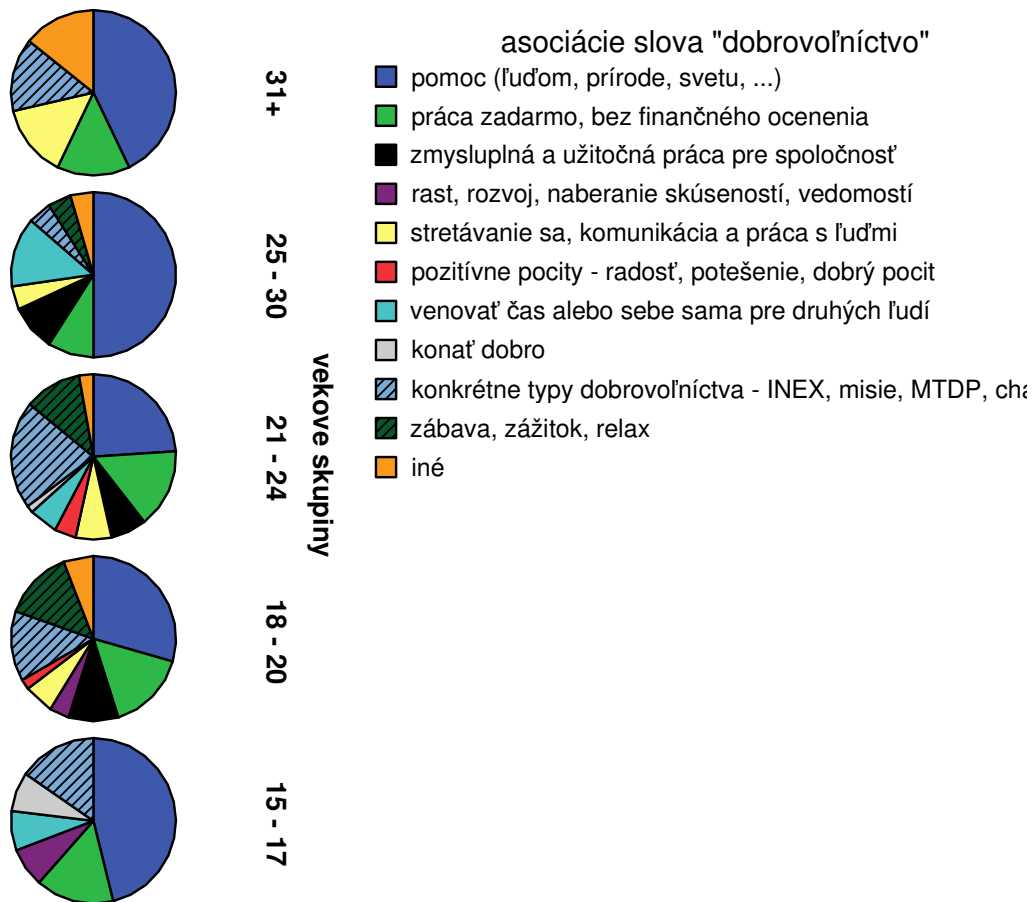
Vo vnímaní dobrovoľníctva sa javí existencia rozdielov aj medzi respondentmi z hľadiska najvyššie dosiahnutého vzdelania (obr.4). Dobrovoľníctvo prináša pozitívne pocity najmä mladým ľuďom so stredoškolským vzdelaním. Za možnosť rastu a vzdelávania ho považujú

participanti so základným vzdelaním. S vyšším vzdelaním respondenti pokladali dobrovoľníctvo viac za možnosť stretávať ľudí a pracovať s nimi. Tieto rozdiely však nemožno potvrdiť či vyvrátiť vzhľadom na malý počet respondentov v niektorých kategóriách dosiahnutého vzdelania.

Obrázok 4: Asociácie slova "dobrovoľníctvo" z hľadiska najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Rozdiely vo vnímaní dobrovoľníctva sa javia i u respondentov z hľadiska veku. Mladšie vekové ročníky (15-20 rokov) chápu dobrovoľníctvo ako možnosť rozvoja, naberania skúseností. Staršie ročníky uvádzajú možnosť stretávať sa a pracovať s ľuďmi. Stredná veková skupina prisudzuje k dobrovoľníctvu pozitívne pocity ako radosť, potešenie a pod. častejšie ako ostatní. Dobrovoľníctvo menej často evokuje prácu zadarmo či bez finančného ohodnotenia u starších vekových skupín (obr.5).

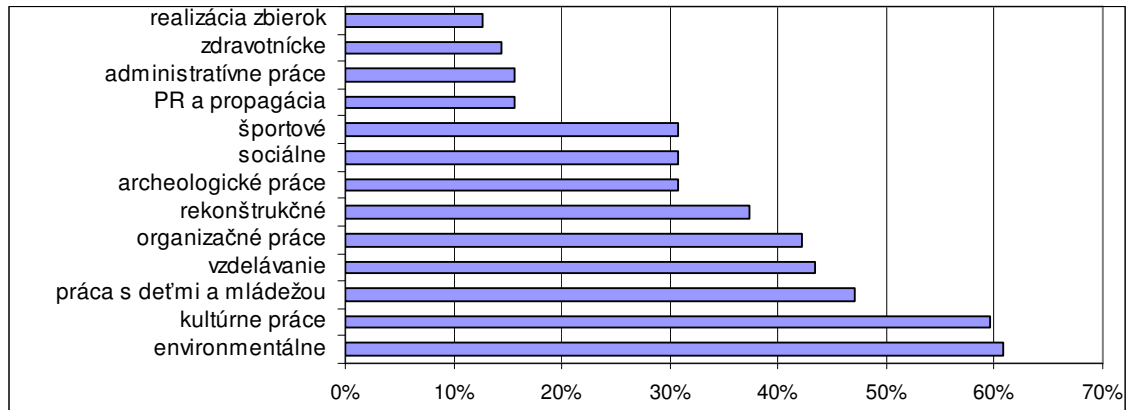
Obrázok 5: Asociácie slova "dobrovoľníctvo" z hľadiska veku

Respondenti uviedli aj možnosti ako inšpirovať mladých ľudí k participácii na dobrovoľníckych aktivitách a to:

- poďakovanie, ocenenie práce dobrovoľníkov;
- nefinančná odmena v podobe napr. trička, odznaku, knižky, nejaký zaujímavý tréning, prijatie na nejakú výmenu v organizácii ...;
- priame oslovenie nových dobrovoľníkov prostredníctvom portálu napr. www.dobrovolnici.cz;
- ukázať význam, priamy dopad na okolie;
- poukázať na význam dobrovoľníctva ako prostriedku na rast a rozvoj;
- ocenenie spoločnosťou, získanie certifikátu;
- poukázanie na konkrétne výsledky dobrovoľníkov a ich komunikovanie verejnosti (výstava fotiek, svedectvo dobrovoľníkov, ...);
- zaujímavé akcie s dobrým programom a propagáciou.;
- malé symbolické darčeky pre dobrovoľníkov.

Aké typy dobrovoľníckych aktivít vyhľadávajú mladí ľudia najčastejšie?

Participant zúčastnení na výskume najčastejšie vyhľadávajú environmentálne a kultúrne aktivity či prácu s deťmi a mládežou. Často sa vyskytovalo aj vzdelávanie iných, organizačné a rekonštrukčné práce (obr.6).

Obrázok 6: Typy vyhľadávaných dobrovoľníckych aktivít

Zamerali sme sa aj na rozdiely z hľadiska pohlavia. Muži vyhľadávali skôr manuálne či športové aktivity a ženy sa zameriavali najčastejšie na kultúrne, vzdelávacie aktivity či na prácu s deťmi a mládežou. Environmentálne aktivity boli často vyhľadávanými pre obe pohlavia. Muži vôbec nevyhľadávajú zdravotnícke aktivity a realizáciu zbierok (tab.2).

ŽENY (N = 121)	N	%	MUŽI (N = 45)	N	%
kultúrne práce	81	66,94%	environmentálne	26	57,78%
environmentálne	75	61,98%	rekonštrukčné	26	57,78%
práca s deťmi a mládežou	67	55,37%	športové	19	42,22%
vzdelávanie	59	48,76%	kultúrne práce	18	40,00%
organizačné práce	53	43,80%	organizačné práce	18	40,00%
sociálne	44	36,36%	vzdelávanie	13	28,89%
archeologické práce	41	33,88%	archeologické práce	11	24,44%
rekonštrukčné	36	29,75%	práca s deťmi a mládežou	11	24,44%
športové	32	26,45%	sociálne	7	15,56%
zdravotnícke	24	19,83%	administratívne práce	6	13,33%
PR a propagácia	23	19,01%	PR a propagácia	3	6,67%
administratívne práce	20	16,53%	zdravotnícke	0	0,00%
realizácia zbierok	20	16,53%	realizácia zbierok	0	0,00%

Tabuľka 2: Typy vyhľadávaných dobrovoľníckych aktivít z hľadiska pohlavia

Aké sú bariéry pre vykonávanie dobrovoľníckych aktivít?

Vo výskume sme zisťovali aj bariéry, ktoré bránia mladým ľuďom zúčastňovať sa na dobrovoľníckych aktivitách. Participantí mali ohodnotiť jednotlivé výroky ako bariéry na škále 1 (úplne súhlasím) až 5 (vôbec nesúhlasím). Výroky vychádzali zo zistení predvýskumu, ktorý identifikoval 8 bariér.

Účastníci výskumu súhlasili najviac s bariérami – nedostatok informácií alebo žiadne informácie, nedostatok času a iné záujmy mladých ľudí. Za najmenšiu prekážku participácie pokladali chápanie dobrovoľníctva ako zbytočného a neužitočného (tab.3)

	Priemer
bariéry dobrovoľníctva - nedostatok času	2,42
bariéry dobrovoľníctva - nedostatok peňazí	3,34
bariéry dobrovoľníctva - nedostatok informácií a slabé povedomie o dobrovoľníctve	2,09
bariéry dobrovoľníctva - práca bez finančnej odmeny	2,69
bariéry dobrovoľníctva - sebeckosť, lakomosť ľudí a neochota pomáhať iným	2,75
bariéry dobrovoľníctva - zbytočnosť a neužitočnosť dobrovoľníctva	4,14
bariéry dobrovoľníctva - zlý obraz dobrovoľníctva a jeho neocenenie v spoločnosti	2,96
bariéry dobrovoľníctva - iné záujmy	2,39

Tabuľka 3: Bariéry participácie mladých ľudí na dobrovoľníckych aktivitách hodnotené na škále 1 (úplne súhlasím) až 5 (vôbec nesúhlasím)

Ako iné prekážky participácie videli účastníci ešte:

- zlá alebo slabá komunikácia zo strany neziskových organizácií
- zlá organizácia, práca s dobrovoľníkmi
- uzavretosť organizácií pre záujemcov o dobrovoľníctvo (práca len s vlastnými členmi, nepriberanie nových, ...)
- množstvo iných ponúk a presýtenie mladých ľudí rôznymi ponukami
- vplyv kamarátov a okolia (nerobia to ani kamaráti, ani ja nebudem, strach z toho ako to bude vnímať moje okolie, ...)
- nie je to „cool“, dobrovoľníctvo nemá silnú tradíciu v našej spoločnosti
- nízka úroveň poskytovateľov dobrovoľníckej práce
- dobrovoľníctvo neprináša výsledky ako komerčná práca
- nezaujímavé dobrovoľnícke práce
- nedôvera v adresnosti pomoci – zlý obraz organizácií smerom von
- „prečo mám robiť to, o čo sa má starať štát?“

Tieto odpovede respondentov evokujú zlú komunikáciu dobrovoľníckych aktivít a nepripravenosť organizácií pracovať s dobrovoľníkmi. Bariéry podľa účastníkov ležia i v samotnej spoločnosti, ktorý si nepovažuje dobrovoľníctvo ako za niečo aktuálne.

Aké výhody prinášajú dobrovoľnícke aktivity mladým ľuďom?

Účastníci hodnotili na rovnakej škále i výhody dobrovoľníctva (1/úplne súhlasím – 5/vôbec nesúhlasím). Ako najväčšie výhody sú hodnotené naberanie skúseností a vedomostí, možnosť stretávať ľudí a dobrý pocit či radosť zo seba. Najmenej hodnotili ako výhodu dobrovoľníctva ocenenie spoločnosťou (tab.4).

	Priemer
výhody dobrovoľníctva - dobrý pocit a radosť zo seba	1,37
výhody dobrovoľníctva - naberanie skúseností, vedomostí	1,20
výhody dobrovoľníctva - možnosť cestovať	1,40
výhody dobrovoľníctva - možnosť pomôcť ľuďom	1,44
výhody dobrovoľníctva - možnosť prispieť k lepšiemu svetu	1,76
výhody dobrovoľníctva - možnosť stretávať nových ľudí	1,23
výhody dobrovoľníctva - možnosť vymámiť sa z rutiny a stereotypu	1,60
výhody dobrovoľníctva - možnosť získať lepšie zamestnanie na základe referencií	2,75
výhody dobrovoľníctva - ocenenie spoločnosťou	3,04
výhody dobrovoľníctva - pocit užitočnosti a hrdosti	1,90
výhody dobrovoľníctva - rozvoj osobnosti	1,47

Tabuľka 4: Výhody dobrovoľníckych aktivít pre mladých ľudí hodnotené na škále 1 (úplne súhlasím) až 5 (vôbec nesúhlasím)

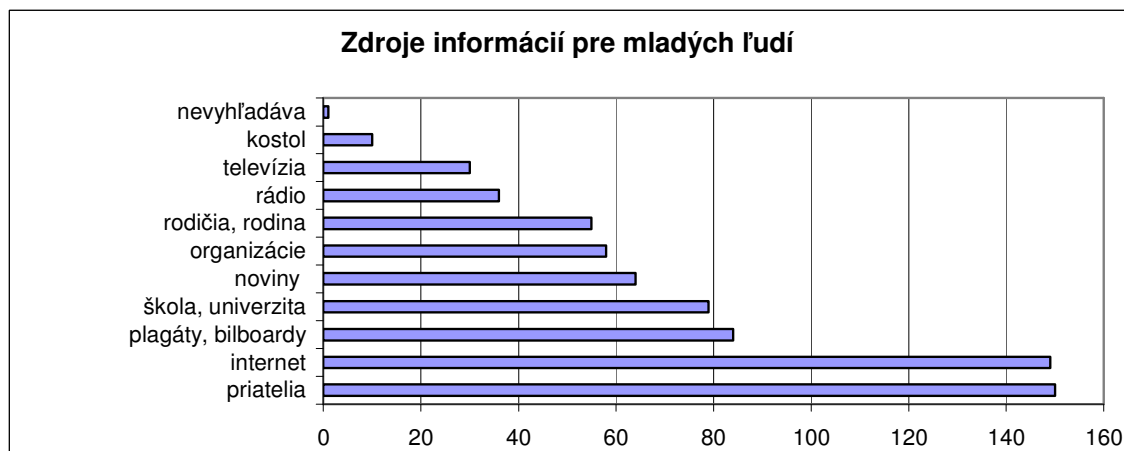
Ako ďalšie výhody účastníci uviedli:

- podarovanie predmetov pre dobrovoľníkov (tričko, odznak, ...)
- zodpovednosť a samostatnosť mladých ľudí
- úprava rebríčku hodnôt, priorít
- posunutie vlastných hraníc, osobný rast
- „žiť život na ktorý sa oplatí v 80 spomínať...“
- utuženie vzťahov, teambuilding

„Pri dobrovoľníctve nemusíme myslieť na to, že čo všetko musíme ešte v práci stihnúť, čo sme zabudli. Pri dobrovoľníckej práci sú naše myšlienkové pochody o to oslobodené, čiže sa môžeme kludne sústrediť na činnosť a preto je často dobrovoľnícka činnosť možno aj precíznejšie odvedená.“

Kde vyhľadávajú mladí ľudia informácie o dobrovoľníckych aktivitách a o možnostiach prežívania voľného času?

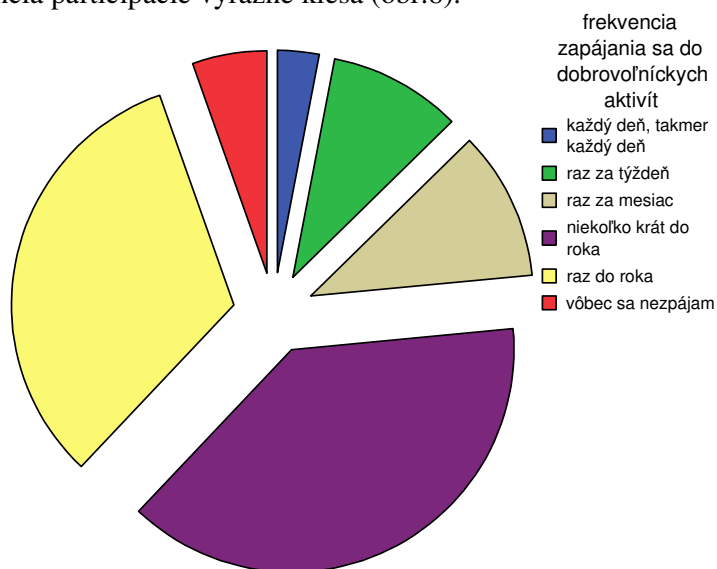
Mladí ľudia vyhľadávajú informácie o dobrovoľníctve predovšetkým u svojich priateľov a na internete. V menšej miere si všimajú aj plagáty, či billboardy, noviny a informácie zo školy či univerzity (obr. 7).

Obrázok 7: Zdroje vyhľadávania informácií o dobrovoľníckych aktivitách

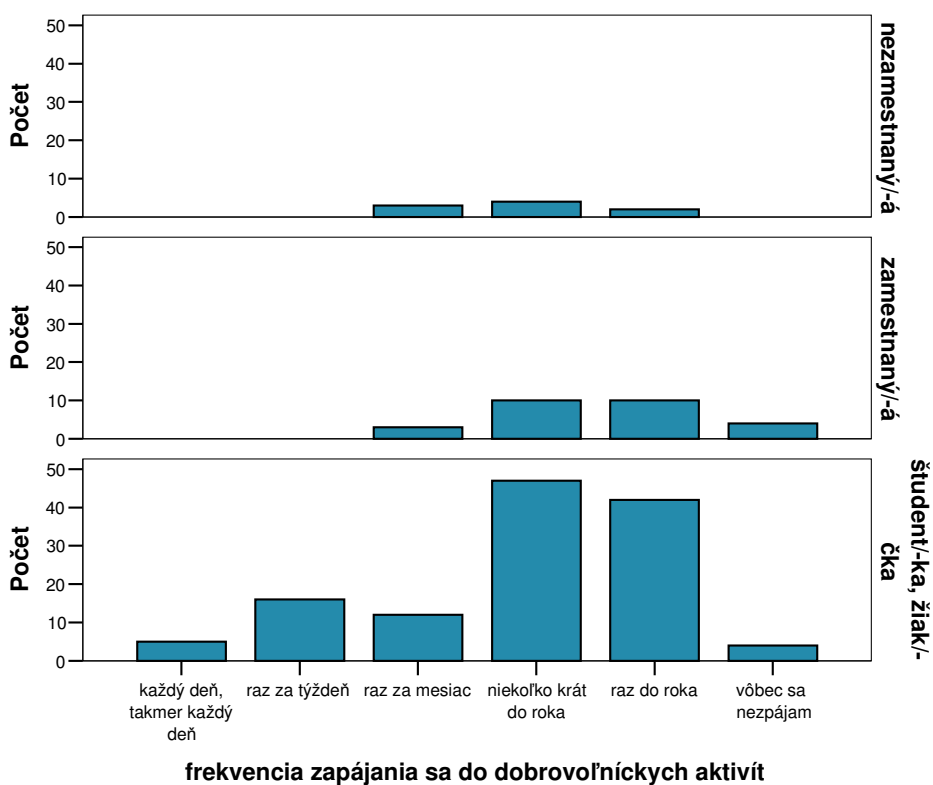
Ako často sa mladí ľudia zapájajú do dobrovoľníckych aktivít?

Mladí ľudia sa zúčastňujú dobrovoľníckych aktivít prevažne raz a niekoľko krát do roka. Postupne frekvencia participácie výrazne klesá (obr.8).

Obrázok 8: Frekvencia zapájania sa do dobrovoľníckych aktivít

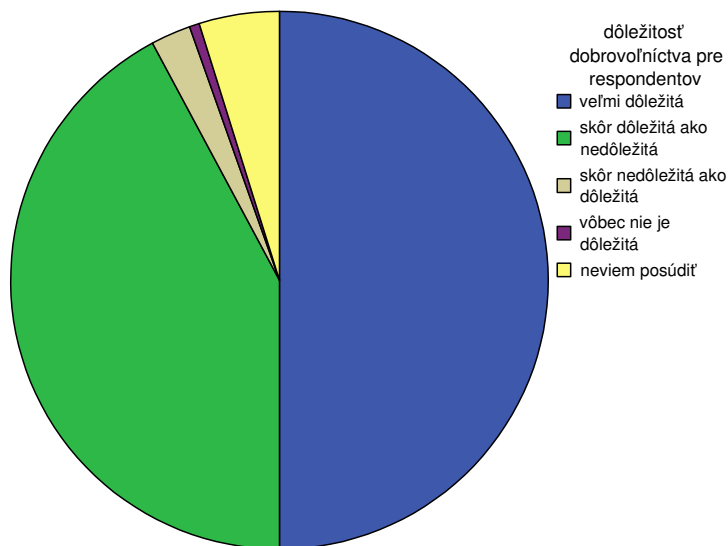
Častejšie sa pravidelným dobrovoľníckym aktivitám venujú študenti a žiaci. Menej často sa zapájajú do dobrovoľníctva zamestnaní ľudia (obr. 9).

Obrázok 9: Frekvencia zapájania sa do dobrovoľníckych aktivít z hľadiska druhu práce

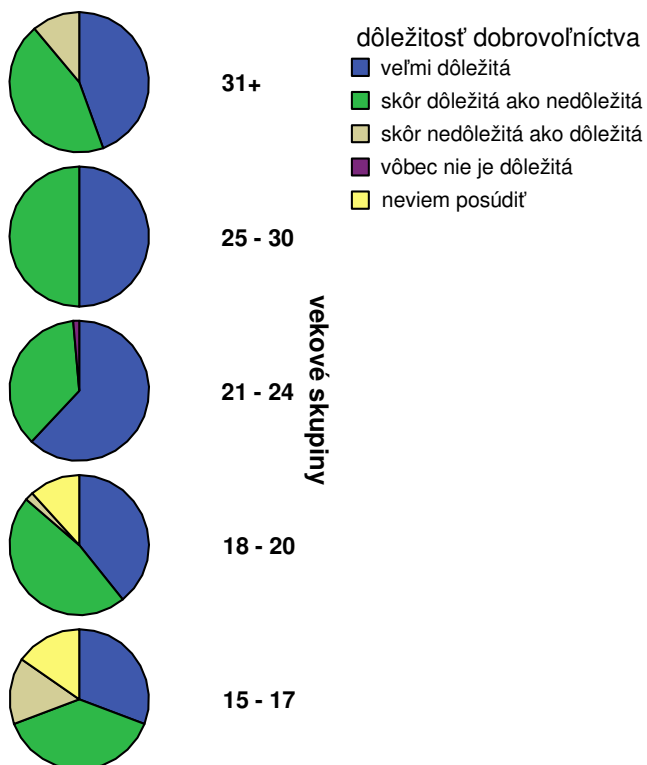
Ako dôležité sú dobrovoľnícke aktivity pre mladých ľudí?

Dobrovoľníctvo bolo považované vo výskume ako dôležité pre spoločnosť (obr.10).

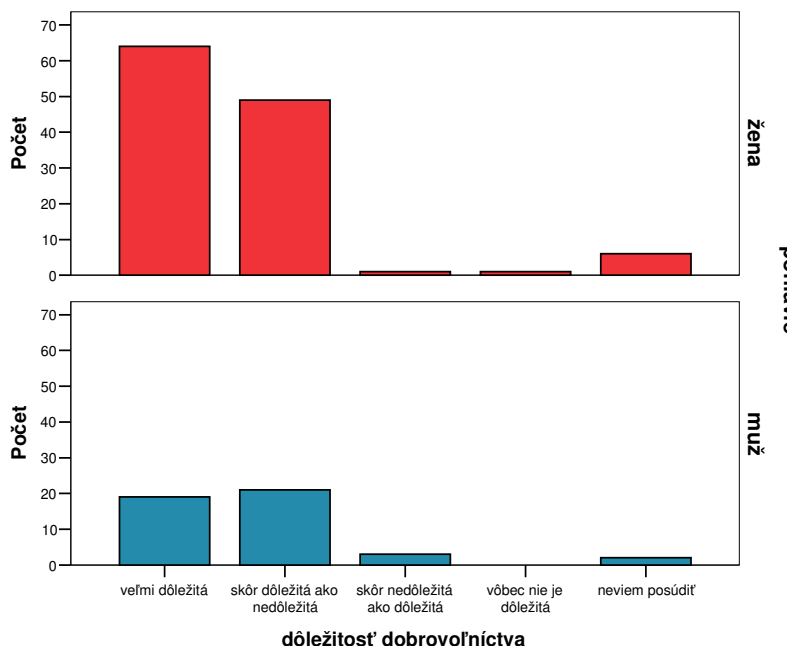
Obrázok 10: Dôležitosť dobrovoľníctva pre respondentov

Rozdiely vo vnímaní dôležitosti môžeme pozorovať z hľadiska veku respondentov. S narastajúcim vekom narastá aj vnímanie dobrovoľníctva ako veľmi dôležitého. Zároveň najmladší účastníci nevedia posúdiť dôležitosť dobrovoľníctva a časť z nich ho považujú za skôr nedôležité (obr.11).

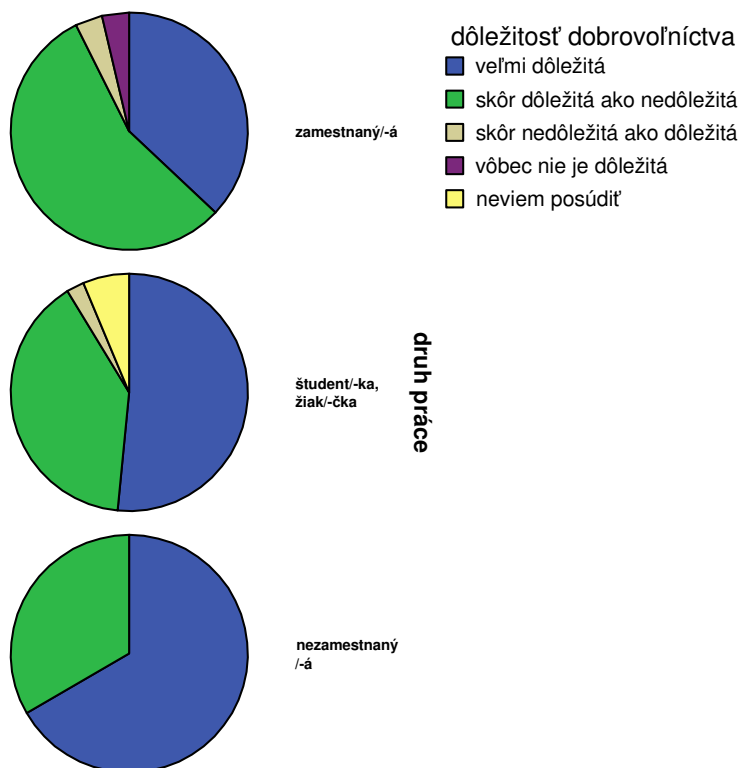
Obrázok 11: Dôležitosť dobrovoľníctva pre respondentov z hľadiska veku

Dobrovoľníctvo čiastočne považujú za viac dôležitejšie i ženy (obr.12).

Obrázok 12: Dôležitosť dobrovoľníctva pre respondentov z hľadiska pohlavia

Rozdiely možno vidieť i medzi respondentmi z hľadiska druhu práce. Dobrovoľníctvu neprisudzujú dôležitosť zamestnaní ľudia. Časť študentov nevie posúdiť dôležitosť dobrovoľníctva a časť mu prisudzuje skôr nedôležitosť (obr. 13).

Obrázok 13: Dôležitosť dobrovoľníctva pre respondentov z hľadiska druhu práce

Aká je typológia mladých ľudí vo vzťahu k dobrovoľníctvu?

Pri analýze dát sme zistili existenciu 4 typov dobrovoľníkov vo vzťahu k dôležitosti dobrovoľníctva a frekvencii zapájania sa do dobrovoľníckych aktivít (tab.5).

Výsledné stredy typov

	typy			
	1	2	3	4
frekvencia zapájania sa do dobrovoľníckych aktivít	raz do roka	raz do roka	niekoľko krát do roka	raz za týždeň
dôležitosť dobrovoľníctva pre respondentov	neviem posúdiť	skôr dôležitá ako nedôležitá	skôr dôležitá ako nedôležitá	veľmi dôležitá

Tabuľka 5: Typy dobrovoľníkov z hľadiska dôležitosti dobrovoľníctva a frekvencii zapájania sa do dobrovoľníckych aktivít

Prvý typ dobrovoľníkov sa zapája do dobrovoľníckych aktivít raz za rok, pričom sa nezaujíma o význam jeho činnosti. Do tohto typu dobrovoľníkov patrilo 9 ľudí z výskumného súboru. Druhý typ, zastúpený 56 participantmi, taktiež participuje na dobrovoľníckych aktivitách len raz do roka avšak svoju účasť považuje za dôležitú. 68 respondentov patrí do tretieho typu a zúčastňuje sa niekoľkokrát do roka na dobrovoľníckych prácach, pričom ich považuje za dôležité. Posledný štvrtý typ dobrovoľníkov tvoria aktívni a pravidelne participujúcich dobrovoľníci, ktorí vnímajú dobrovoľníctvo za veľmi dôležité. Sem sme zaradili 33 respondentov (tab.6).

Počet prípadov v každom type

Typ	1	9,000
	2	56,000
	3	68,000
	4	33,000
Celkovo		166,000

Tabuľka 6: Zastúpenie respondentov v 4 typoch dobrovoľníkov

Respondenti hodnotili svoj životný štýl v 4 kategóriách. Medzi jednotlivými typmi nie sú výrazné rozdiely. Avšak možno povedať, že typ 1 má najmenej aktívny život a typ 4 najviac aktívny (tab.7).

Niektoré rozdiely boli potvrdené pomocou testu test jednoduchej analýzy rozptylu Anova a test viacnásobnej komparácie post hoc (tab.8 v Prílohách).

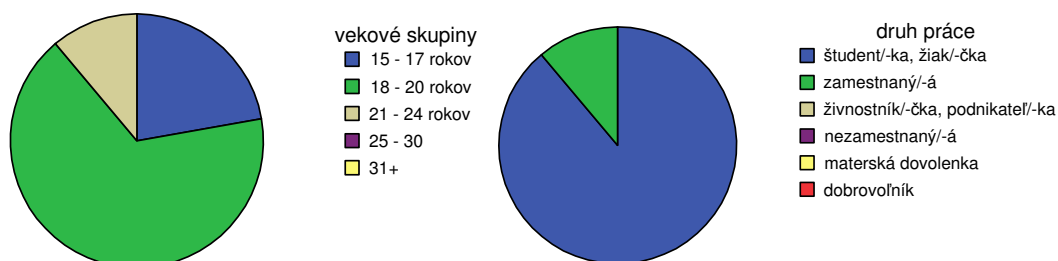
Mean

	Typ			
	1	2	3	4
aktívny životný štýl (1) - pasívny životný štýl (5)	2,56	2,25	2,06	1,73
množstvo záujmových aktivít (1) - málo alebo žiadne záujmové aktivity (5)	2,56	2,23	2,18	1,94
málo nevyužitého voľného času (1) - veľa nevyužitého voľného času (5)	2,56	2,32	2,19	1,64
záujem o pomoc druhým (1) - bez záujmu o pomoc druhým (5)	2,22	2,07	1,81	1,48

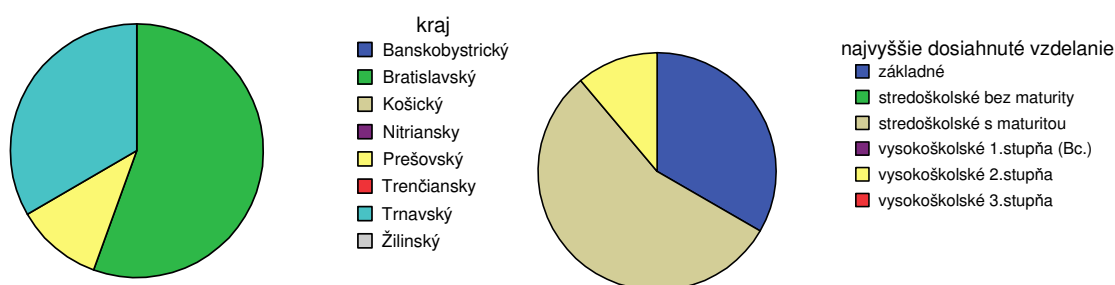
Tabuľka 7: Charakteristika vlastného životného štýlu z pohľadu respondentov patriacich do jednotlivých typov

1. typ dobrovoľníka (N = 9)

Typ 1 je tvorený prevažne mladými ľuďmi vo veku od 15 do 20 rokov, pričom najviac z nich je vo veku 18-20 rokov. Sú to väčšinou študenti vysokej školy a z časti i študenti strednej školy, ktorí pochádzajú z bratislavského, trnavského a prešovského kraja (obr.15, 16).

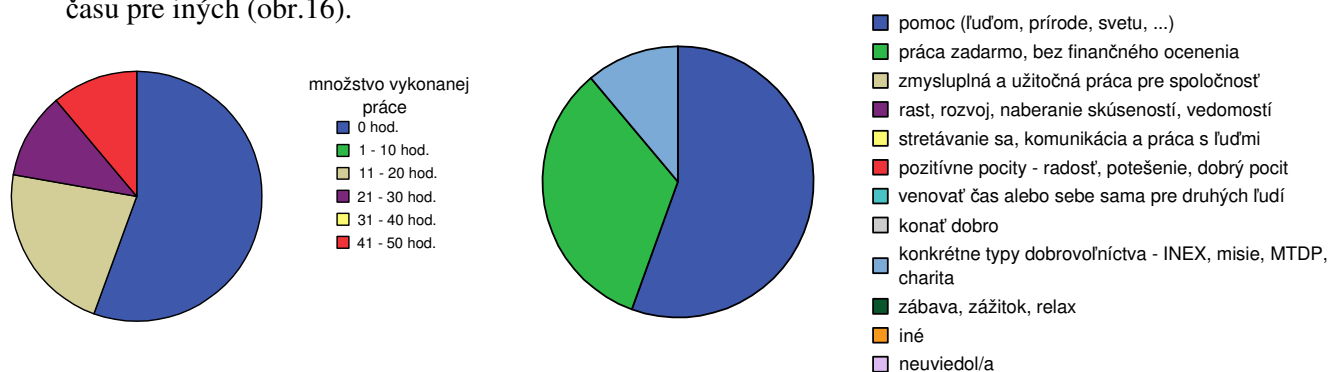

Obrázok 14: Rozloženie typu 1 z hľadiska veku a druhu práce

Obrázok 15: Rozloženie typu 1 z hľadiska dosiahnutého vzdelania a kraja pôvodu

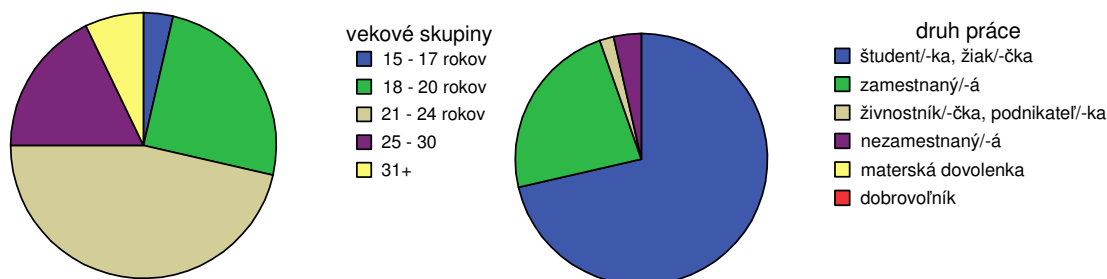
Dobrovoľníci typu 1 sú väčšinou menej aktívni mladí ľudia. Väčšina sa nevenuje práci vôbec. Najčastejšie asociácie, s ktorými sa im spája dobrovoľníctvo, sú pomoc či už ľuďom, prírode alebo svetu. Dobrovoľníctvo vidia aj ako prácu, ktorá sa vykonáva bez nároku na finančnú odmenu. Časť dobrovoľníkov typu 1 dobrovoľníctvo vníma ako venovanie seba alebo svojho času pre iných (obr.16).

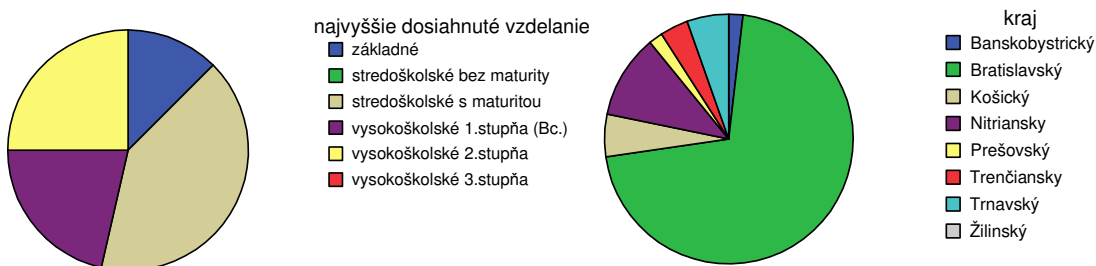
Obrázok 16: Rozloženie typu 1 z hľadiska množstva vykonanej práce a asociácií so slovom "dobrovoľníctvo"

2. typ dobrovoľníka (N = 56)

Druhý typ dobrovoľníkov je tvorený staršími dobrovoľníkmi prevažne vo veku 25 až 30. Sú to z veľkej časti študenti vysokej školy, z časti i strednej školy. Časť dobrovoľníkov typu 2 je zárobkovo činných. Tento typ dobrovoľníka je zastúpený vo všetkých krajoch. (obr.17, 18).

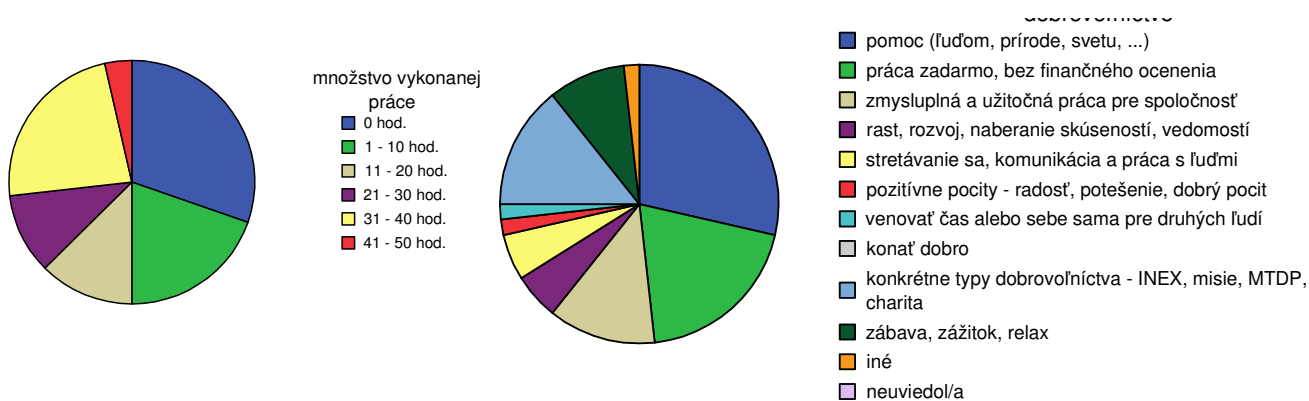

Obrázok 17: Rozloženie typu 2 z hľadiska veku a druhu práce

Obrázok 18: Rozloženie typu 2 z hľadiska dosiahnutého vzdelania a kraja pôvodu

Dobrovoľníci typu 2 sa venujú aktívnej práci, pričom časť z nich pracuje viac ako 40 hodín týždenne. Približne štvrtina z nich sa práci nevenuje vôbec. Dobrovoľníctvo u nich vyvoláva prevažne asociácie spojené s pomocou iným ľuďom. Dobrovoľníctvo taktiež vidia ako prácu bez finančného ohodnotenia. Čiastočne je to pre nich zábava a zážitok i zmysluplná a užitočná práca, počas ktorej venujú čas alebo samých seba iným ľuďom (obr. 19).

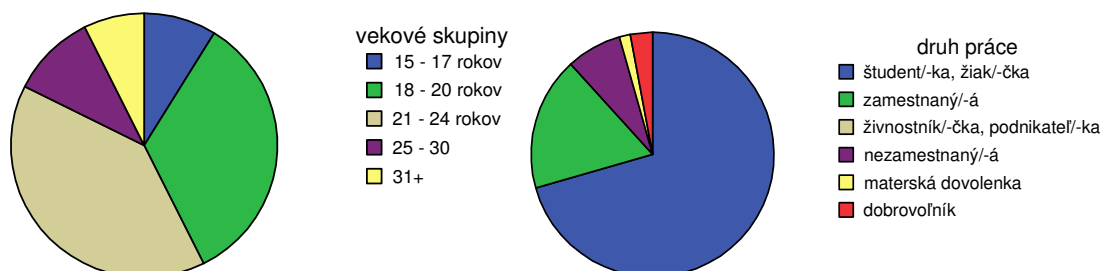

Obrázok 19: Rozloženie typu 2 z hľadiska množstva vykonanej práce a asociácií so slovom "dobrovoľníctvo"

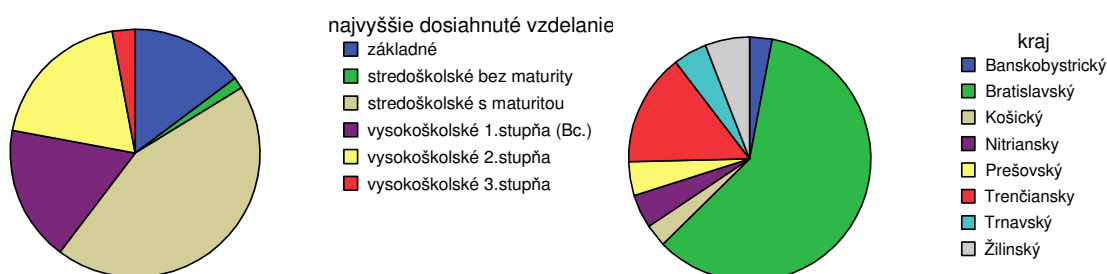

3. typ dobrovoľníka (N = 68)

3. typ dobrovoľníkov je tvorený prevažne ľuďmi staršími ako 21 rokov. Veľká časť z nich študuje na vysokej škole alebo má ukončenú vysokú školu a je zárobkovo činná. Časť dobrovoľníkov typu 3 je nezamestnaných. Dobrovoľníkov typu 3 môžeme nájsť vo všetkých krajoch Slovenska (obr.20, 21).

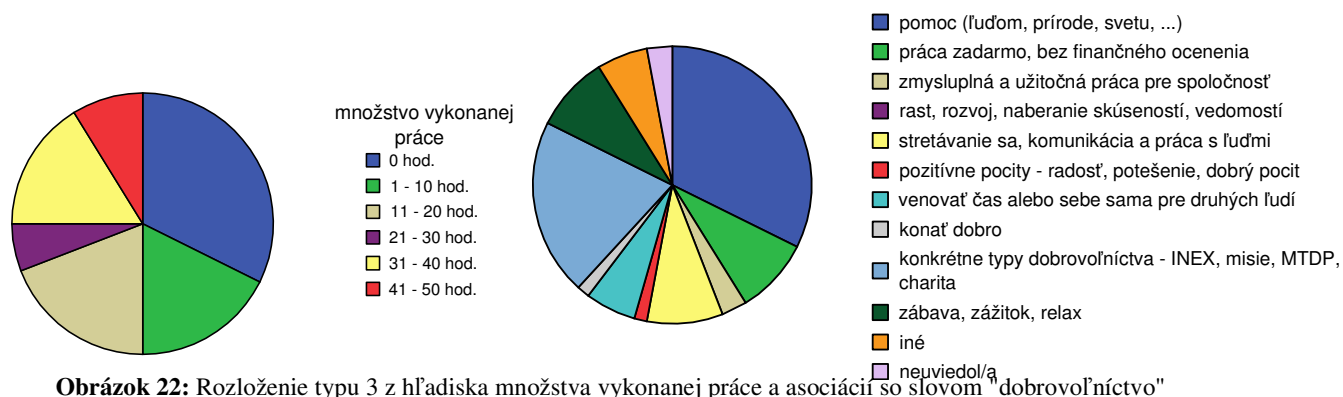

Obrázok 20: Rozloženie typu 3 z hľadiska veku a druhu práce

Obrázok 21: Rozloženie typu 3 z hľadiska dosiahnutého vzdelania a kraja pôvodu

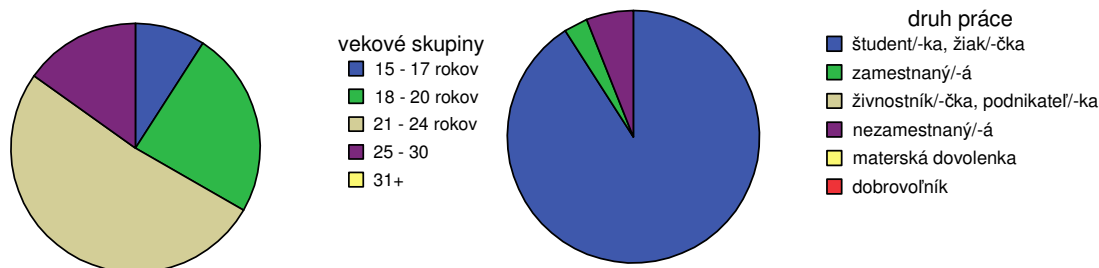
Podobne ako dobrovoľníci typu 2, aj účastníci patriaci do 3. typu sa venujú aktívne práci a to najviac zo všetkých skúmaných typov. Okrem toho, že dobrovoľníctvo považujú prevažne za pomoc niekomu alebo niečomu, evokuje u nich asociácie konkrétnych dobrovoľníckych aktivít, na ktorých sa zúčastnili. Je to pre nich i možnosť stretávať ľudí a zabaviť sa, oddýchnuť si (obr.22).

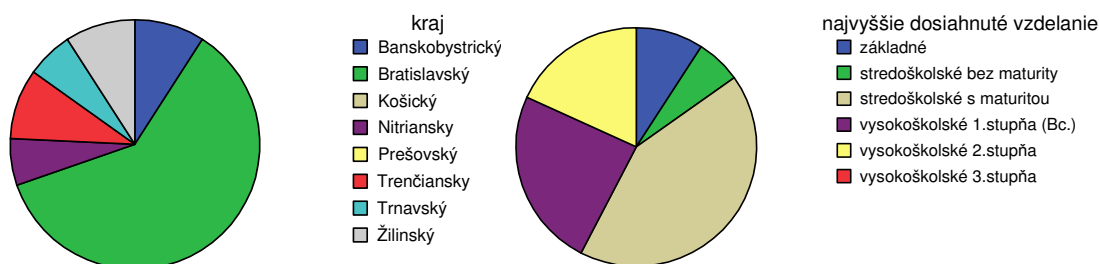
Obrázok 22: Rozloženie typu 3 z hľadiska množstva vykonanej práce a asociácií so slovom "dobrovoľníctvo"

4. typ dobrovoľníka (N = 33)

Veľkú časť dobrovoľníkov typu 4 tvoria mladí ľudia vo veku od 21 do 30 rokov. Sú to študujúci ľudia na vysokej škole. Tento typ dobrovoľníkov nenájdeme na východe Slovenska (obr.23, 24).

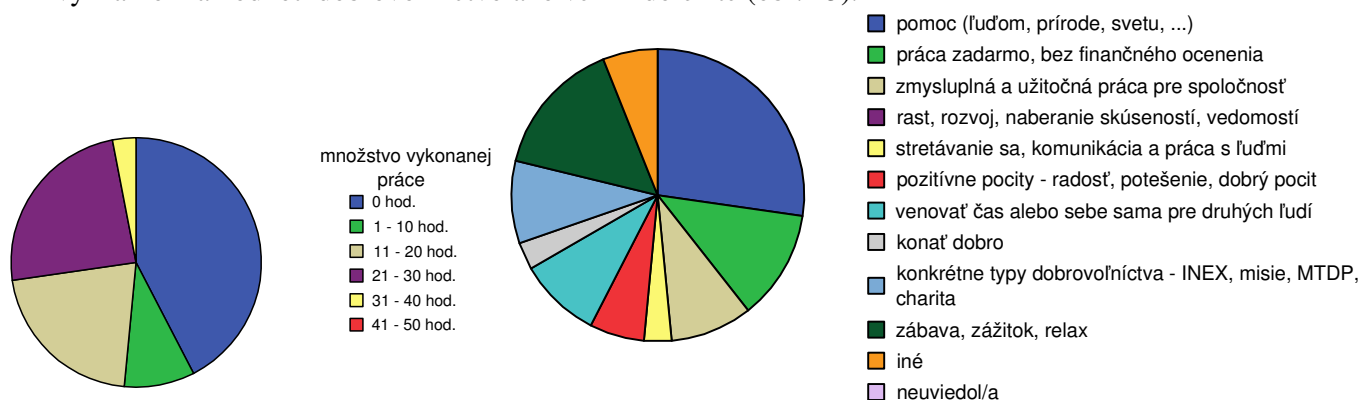

Obrázok 23: Rozloženie typu 4 z hľadiska veku a druhu práce

Obrázok 24: Rozloženie typu 4 z hľadiska dosiahnutého vzdelania a kraja pôvodu

I tento typ dobrovoľníkov sa venuje práci, i keď nie v takej miere ako typ 3. Skoro polovica dobrovoľníkov typu 4 sa nevenuje práci vôbec. Asociácie, ktoré u nich vyvoláva dobrovoľníctvo sú najmä pomoc pre iných, zábava či zážitok, neplatená práca. U dobrovoľníkov typu 4 nachádzame pozitívne asociácie spojené s pocitmi viac ako u iných typov ako dobrý pocit z práce a možnosť konať dobro. Väčšina z nich sa zamýšľa nad významom a hodnotí dobrovoľníctvo ako veľmi dôležité (obr. 25).

Obrázok 25: Rozloženie typu 4 z hľadiska množstva vykonanej práce a asociácií so slovom "dobrovoľníctvo"

Diskusia a záver

Jednalo sa o exploračný výskum zameraný na zisťovanie postojov mladých ľudí k dobrovoľníctvu a motívom ich zapájania sa do dobrovoľníckej činnosti. Výskum vychádzal zo zistení predvýskumu, ktorý sa uskutočnil počas júna až septembra 2009. Do predvýskumu sa zapojilo 98 mladých ľudí z 20 krajín z Európy, Ázie a Severnej Ameriky – dobrovoľníci na Medzinárodných táboroch dobrovoľníckej práce na Slovensku.

Výsledky ukázali, že dobrovoľníctvo je vnímané predovšetkým ako pomoc druhým ľuďom, prírode či svetu, ako možnosť stretávať sa, komunikovať a pracovať s ľuďmi a ako práca vykonávaná bez nároku na finančnú odmenu. Medzi respondentmi sa objavili potenciálne rozdiely v asociáciách, ktoré vyvoláva dobrovoľníctvo, z hľadiska veku, pohlavia a dosiahnutého vzdelania.

Medzi najčastejšie vyhľadávané dobrovoľnícke aktivity patria environmentálne a kultúrne práce, aktivity s deťmi a mládežou či vzdelávanie iných. Medzi mužmi a ženami sme objavili rozdiely, kde muži sa zameriavajú skôr na manuálne dobrovoľnícke aktivity a ženy na sociálne.

Respondenti hodnotili aj bariéry a výhody dobrovoľníctva. Ako bariéry identifikovali prevažne nedostatok času, iné záujmy mladých ľudí a nedostatok alebo žiadne informácie o dobrovoľníckej činnosti. Ako výhody dobrovoľníctva hodnotili prevažne možnosť stretávať iných ľudí, dobrý pocit z vykonanej práce a nabieranie skúseností a sebarozvoj.

Za najrozšírenejší zdroj informácií o dobrovoľníctve určili mladí ľudia internet a svojich priateľov. Z hľadiska frekvencie zapájania sa do dobrovoľníckych aktivít väčšina respondentov uviedla nepravidelnú participáciu (raz za rok alebo niekoľko krát do roka). Pričom takmer všetci hodnotili dobrovoľníctvo ako dôležité. Zvlášť dôležité je dobrovoľníctvo pre mladých ľudí vo veku 21 – 30 rokov.

V našom výskume sme zistili aj existenciu 4 typov dobrovoľníkov. Typ 1 sa venuje dobrovoľníckej činnosti raz za rok a nevie jednoznačne posúdiť jej dôležitosť. Jedná sa najmä o študentov vo veku 15- 20 rokov. Typ 2 je tvorený najstaršími dobrovoľníkmi prevažne vo veku 25 až 30, ktorý buď študujú alebo sú už zárobkovo činní. Dobrovoľníctvu sa venuje raz do roka, avšak svoje pôsobenie považuje za dôležité. Typ 3 má väčšinové zastúpenie ľudí nad 21 rokov, avšak nie v takej miere ako typ 2. Do tohto typu patria študenti vysokej školy, zamestnaní i nezamestnaní ľudia, ktorí sa venujú dobrovoľníctvu niekoľkokrát do roka a považujú ho za dôležité. Do posledného typu 4 zaraďujeme študentov vo veku 21-25 rokov, ktorí sa venujú dobrovoľníctvu raz za týždeň a považujú ho za veľmi dôležité.

Výskum ukázal, že najväčšou bariérou participácie mladých ľudí na dobrovoľníckych aktivitách je nesprávne vnímanie posolstva dobrovoľníctva. To súvisí i s hodnotením samotných mladých ľudí „nedostatku informácií o dobrovoľníctve“ ako bariéry pre participáciu. Časť mladých ľudí nedôveruje organizáciám a považuje ich za zle organizované a uzavreté do seba.

Na druhej strane výhody dobrovoľníctva sa líšia predovšetkým z hľadiska veku respondentov. S vnímaním dobrovoľníctva ako možnosti rastu a rozvoja sa stretávame najmä u mladších ľudí od 15 – 20 rokov. Starší ľudia sa zameriavajú skôr na sociálnu stránku dobrovoľníctva a možnosť stretávať nových ľudí. Taktiež staršie ročníky chápu dobrovoľníctvo ako prostriedok na prinášanie dobrého pocitu, konanie dobra, a pod. Staršie ročníky sa viac zamýšľajú nad dôležitosťou a aspektmi dobrovoľníctva, kým mladší dobrovoľníci ho vnímajú ako zábavu a zážitok.

Je preto dôležité pri realizácii dobrovoľníckych aktivít zaoberať sa vekovým rozložením dobrovoľníkov, keďže vek sa javí ako dôležitý faktor pri vnímaní tohto typu aktivít.

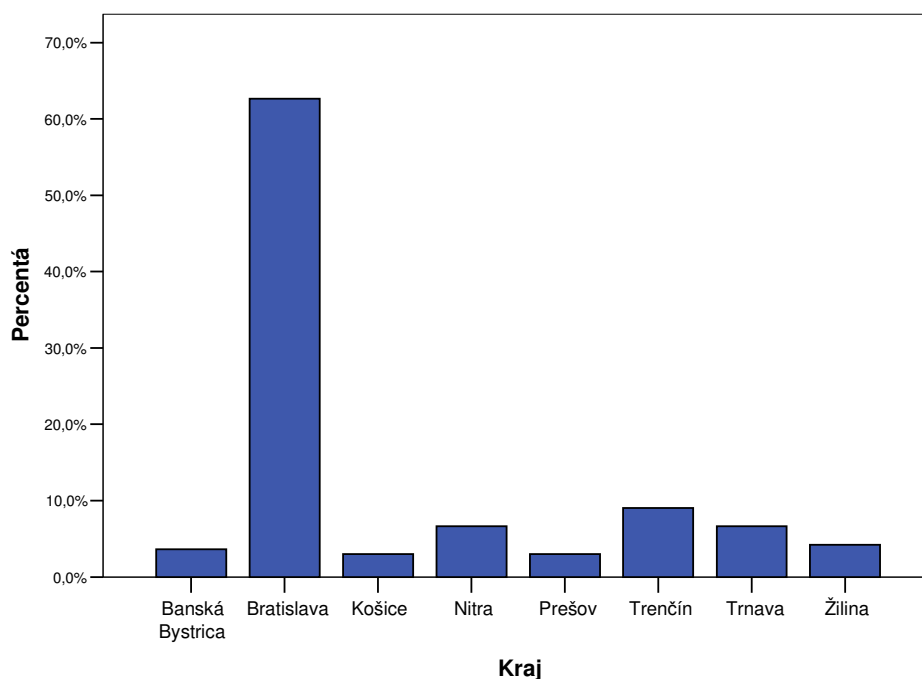
Zoznam použitej literatúry

C.A.R.D.O. (2007). Prieskum o stave dobrovoľníctva (realizovaný občianskym združením C.A.R.D.O. pri príležitosti 5.decembra - Medzinárodného dňa dobrovoľníkov).

Brozmanová Gregorová, A.; Marček, E.; Mráčková, A. (2009). Analýza dobrovoľníctva na Slovensku. Bratislava: PDCS,o.z. – PANET.

Lörincová, E.; Krištofiková, B.; Gavuliak, R.; Dorčíková, Z. (2009). Postoje k dobrovoľníctvu u mladých ľudí – dobrovoľníkov na Medzinárodných táboroch dobrovoľníckej práce. Bratislava: INEX Slovakia – občianske združenie.

Prílohy

Obrázok 26: Rozloženie výskumného súboru z hľadiska kraja

Viacnásobné porovnanie

LSD

Závislé premenné	(I) Typ	(J) Typ	Rozdiel priemerov (I-J)	Štand. chyba	Sig.	95% Interval spoľahlivosti	
						Dolná hranica	Horná hranica
životný štýl - životný štýl	1	2	,306	,295	,301	-,28	,89
		3	,497	,291	,090	-,08	1,07
		4	,828*	,309	,008	,22	1,44
	2	1	-,306	,295	,301	-,89	,28
		3	,191	,148	,198	-,10	,48
		4	,523*	,180	,004	,17	,88
	3	1	-,497	,291	,090	-1,07	,08
		2	-,191	,148	,198	-,48	,10
		4	,332	,174	,059	-,01	,68
	4	1	-,828*	,309	,008	-1,44	-,22
		2	-,523*	,180	,004	-,88	-,17
		3	-,332	,174	,059	-,68	,01
životný štýl - množstvo vašich záujmov	1	2	,323	,329	,327	-,33	,97
		3	,379	,325	,245	-,26	1,02
		4	,616	,345	,076	-,06	1,30
	2	1	-,323	,329	,327	-,97	,33
		3	,056	,165	,737	-,27	,38
		4	,293	,201	,147	-,10	,69
	3	1	-,379	,325	,245	-1,02	,26
		2	-,056	,165	,737	-,38	,27
		4	,237	,194	,224	-,15	,62
	4	1	-,616	,345	,076	-1,30	,06
		2	-,293	,201	,147	-,69	,10
		3	-,237	,194	,224	-,62	,15
životný štýl - voľný čas	1	2	,234	,369	,526	-,49	,96
		3	,364	,364	,318	-,35	1,08
		4	,919*	,386	,018	,16	1,68
	2	1	-,234	,369	,526	-,96	,49
		3	,130	,185	,483	-,24	,50
		4	,685*	,225	,003	,24	1,13
	3	1	-,364	,364	,318	-1,08	,35
		2	-,130	,185	,483	-,50	,24
		4	,555*	,218	,012	,12	,98
	4	1	-,919*	,386	,018	-1,68	-,16
		2	-,685*	,225	,003	-1,13	-,24
		3	-,555*	,218	,012	-,98	-,12
životný štýl - záujem o	1	2	,151	,282	,594	-,41	,71
		3	,413	,279	,140	-,14	,96
		4	,737*	,295	,014	,15	1,32
	2	1	-,151	,282	,594	-,71	,41
		3	,263	,142	,066	-,02	,54
		4	,587*	,172	,001	,25	,93
	3	1	-,413	,279	,140	-,96	,14
		2	-,263	,142	,066	-,54	,02
		4	,324	,167	,054	-,01	,65
	4	1	-,737*	,295	,014	-1,32	-,15
		2	-,587*	,172	,001	-,93	-,25
		3	-,324	,167	,054	-,65	,01

*. Rozdiel priemerov je signifikantný pri .05 leveli.

Tabuľka 8: Test viacnásobnej komparácie post hoc – typy dobrovoľníkov a životný štýl